

TRI TÚC

Nguyễn Mộng Khôi phỏng dịch theo chuyện
QUALITY OF LIFE

Lời người dịch: Tri túc* (biết đủ), đúng nguyên bản là "Quality Of Life, Phẩm Chất Cuộc Đời. Nhưng nội dung là câu chuyện của anh thuyền chài biết sống đủ. Hạnh phúc của anh thật giản dị, là biết sống ngay bây giờ và ngay ở đây. Người dịch chỉ đổi tên bài, nhưng vẫn tôn trọng nguyên bản.

Có một ông thương gia người Mỹ, sống ở New York, đang làm chủ tịch một công ty xuất nhập cảng lớn. Năm ấy, tuổi đã cao, sức khoẻ bắt đầu xuống. Ông muốn đi nghỉ hè ở một nơi nào thật vắng vẻ để xả hơi. Và; ông đã chọn một làng đánh cá ở Mễ Tây Cơ, nằm ngay bên bờ biển.

Một buổi sáng, trời đẹp. Gió biển mát. Ông đang đi dạo trên bãi cát, thì đúng lúc chiếc thuyền câu vừa cập bến. Anh thuyền chài, dáng còn trẻ, thấy có khách trên bờ vội mời:

-Ông mua cá tươi, tôi vừa lưới được?

Nhìn trên khoang giữa thuyền chỉ có dăm con cá. Ông thương gia thấy anh thuyền chài vẻ mặt dễ mến, bèn đứng lại và dùng tiếng Mễ để hỏi chuyện cho vui,

-Anh mất bao lâu để lưới được số cá đó

-Thưa ông hôm nay chỉ vài tiếng đồng hồ là tôi bắt được 5 con cá này ?

Ông phú thương lại hỏi tiếp. " Tại sao anh không chịu khó ở ngoài biển lâu hơn để được nhiều cá ?

Anh thuyền chài nói mà không cần suy nghĩ, là anh chỉ lưới số cá để bán đủ tiền chợ và chi dùng cho ngày hôm nay thôi.

Ông Mỹ lại hỏi, nhưng anh sẽ làm gì cho hết nửa ngày còn lại.

Anh thuyền chài Mễ nói :

- Tôi dậy trễ, đi lưới cá một lúc, về chơi với đàn con, đánh một giấc ngủ trưa với Maria, vợ tôi; chiều chiều đi dạo trong xóm, nhấp nháp ly rượu chất và chơi đàn guitar với bạn bè. Thưa ông, như vậy là đời tôi đủ bận rộn rồi(The Mexican fisherman said, "I sleep late, fish a little, play with my children, take siesta with my wife, Maria, stroll into the village each evening where I sip wine and play guitar with my amigos. I have a full and busy life, Senor ")

Ông Mỹ nhìn anh đánh cá với một chút thương hại rồi bảo:

- Tôi có bằng cao học thương mại ở đại học Harvard. Tôi có thể giúp anh. Từ ngày mai trở đi, anh rán để thêm thì giờ mà lưới cá, rồi dành dụm tiền để mua một chiếc thuyền lớn hơn. Thuyền lớn thì có

lợi nhiều, anh có thể mua thêm năm bảy chiếc thuyền nữa, anh sẽ có cả một đoàn thuyền đánh cá. Thay vì đem bán cá cho người trung gian, anh mang thẳng tới chỗ chế biến thực phẩm, sau cùng anh mở một hãng làm đồ hộp. Anh điều khiển từ sản vật rồi chế biến tới phân phát (đến người tiêu thụ).

- Anh cũng nên rời khỏi cái làng chài lưới nhỏ bé ở ven biển này để đi lên Mexico City, rồi đi lên Los Angeles và sau cùng lên New York, ở đó sự nghiệp của anh sẽ phát triển hơn (I am a Harvard MBA and could help you As of Tomorrow, you should spend more time fishing and with the proceeds, buy a bigger boat. With the proceeds from the bigger boat you could buy several boats, eventually you would have a fleet of fishing boats. Instead of selling your catch to a middle man you would sell directly to the processor, eventually opening your own cannery. You would control the product, processing and distribution.

You would need to leave this small coastal fishing village and move to Mexico City, then LA and eventually NWC where you will run your expanding enterprise)

Anh thuyền chài lại hỏi:

- Nhưng thưa ông, phải bao lâu mới có được sự nghiệp huy hoàng như thế ?

Ông thương gia đáp là chỉ chừng 15 tới 20 năm thôi!

- Thưa ông sau 20 năm vất vả như vậy rồi cuộc đời tôi sẽ đi về đâu ?

Ông Mỹ cười thích thú và nói với anh Mễ:

- Đây mới là cái phần hay nhất đấy. Anh canh đúng lúc mà bán cổ phần công ty cho công chúng và anh trở nên giàu lắm, anh sẽ có nhiều triệu đấy (The American laughed and said, "That's the best part. When the time is right you would announce to sell your company stock to the public and become very rich, you would make millions.")

- Thưa ông có nhiều triệu rồi làm gì nữa? (Millions, Senor? Then what?)

Ông Mỹ bảo:

- Rồi anh được nghỉ hưu về sống ở một làng chài nhỏ, anh được dậy trẻ, câu một ít cá để tiêu khiển, chơi với lũ con anh, đánh một giấc ngủ trưa với vợ anh, chiều chiều vào trong xóm, nhấm nháp ly rượu chát và chơi đàn guitar với bạn bè.

Anh thuyền chài Mễ kiên nhẫn đợi cho nhà thương mại Mỹ nói xong, anh lẳng lặng xách 5 con cá thu đi vội về nhà để chơi với đàn con và chiều nay có món cá thu nướng trui để ăn, nhậu với bạn bè.

***TRI TÚC**

Tri túc là biết đủ, là không tham muốn gì hơn. Phật nói về hạnh TRI TÚC trong hai bộ kinh Tiểu Đại Thừa là Tứ Thập Nhị Chương và Di Giáo :

1- Tứ Thập Nhị Chương, gồm 42 đoạn. Do hai cao tăng Ca Diếp Ma Đằng và Pháp Lan dịch ra chữ Hán đầu tiên ở nước Tàu Trong đó kinh Phật nói: "Người giàu có nhất là người biết đủ

2- Di Giáo là những lời của Phật để lại, cũng như di huấn. Do Cưu Ma La Thập dịch. Trong bộ kinh này Phật cũng dạy người không tri túc tuy giàu mà nghèo, người tri túc tuy nghèo mà giàu